

Foreløbige erfaringer fra Kystvandråd Holckenhavn Fjord

Dato: 29.10.2025
Sted: Vandmiljøkonference 2025
Vingsted
Af: Uffe Gangelhof, 3Partner ApS
Sekretariatsfunktion for Kystvandråd Holckenhavn Fjord

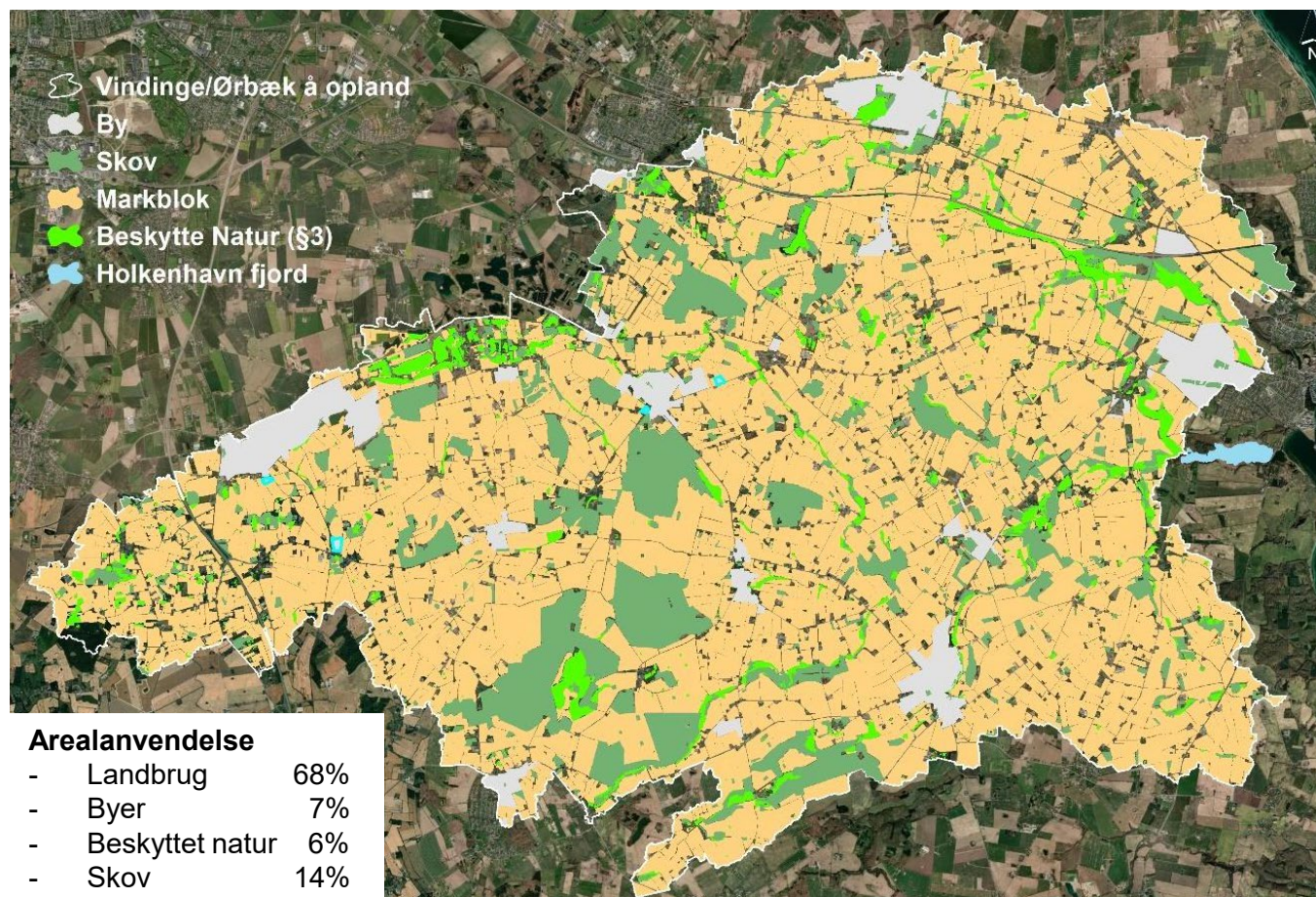
Agenda

- Beskrivelse af Holckenhavn Fjord og opland
- Partnerskabets vision
- Kystvandråd
- Foreløbige erfaringer frem til nu
- Forventninger til Kystvandrådets arbejde

Beskrivelse af Holckenhavn Fjord og opland

- Stort opland på 226km²
- Svarende til 20% af Fyns areal
- Vindinge Å og Ørbæk Å
- Ler – dræning i betydelig grad
- 30km vandløb gennem 3 kommuner
- Holckenhavn fjord 0,5km²
- Natur
 - Sjældne naturtyper
 - Rigt fugleliv
 - Flot opgang af havørred
 - Stort potentiale
- 1 spærring – Kullerup sluse

Historisk tilbageblik

- Nyborg slot anlægges år 1100
- Valdemar Sejrs kræver vand til mølle og vandforsyning til befolkning
- Magrethe d. 1 anlagde sluse over Vindinge Å og gravede forbindelse til Nyborg Voldgrav år 1200 til år 1300
- Den oprindelige sluse arkæologisk udgravet i 2010
- Jordanlægget og vandet er omfattet af museumsloven
- Hedeselskabet dræned mosen i 1946 – ny sluse anlægges i 1951
- Dræningen muliggjorde motorvej gennem Hjulby mose i 1957
- Ny opstemning og faunapassage fra år 2000
- Konflikter om vandet og mosen mellem magthavere og lodsejere i Hjulby Mose siden år 1200 og helt op til i dag
- I flere år har man forsøgt at finde en balanceret løsning mellem krav om fjernelse af spærringen, museumsloven, motorvej og lodsejere

E20 motorvej

Kullerup sluse

Vindinge Å

Hjulby grøften

Ladegårds Å
Vand til Nyborg Voldgrav

Vindinge Ådal og Holckenhavn Fjord Partnerskabet

Fælles visionen om at skabe et
levende naturbælte
fra udspring til fjord

BILAG 1
Vindinge Ådal og Holckenhavn Fjord – Partnerskabet
9. dec. 2024

Kommissorie for

Vindinge Ådal og Holckenhavn Fjord Partnerskabet

Formål

Partnerskabets formål er at udvikle og forfølge en fælles vision for udviklingen af Holckenhavn Fjord og Vindinge Ådal som et sammenhængende naturområde med god økologisk tilstand, et rigt plante- og dyreliv, og mulighed for unikke naturoplevelser.

Det skal ske ved at omlægge lavbundsgrunde til nye vådområder og andre virkemidler, som kan reducere udledningen af næringsstoffer, give plads til mere rig og varieret natur, herunder skov, og ved at genskabe åens naturlige dynamik med plads til stigende vandmængder som følge af klimaforandringer.

Indsatsen er dermed også en lokal realisering af den Grønne Trepårt i Holckenhavn Fjord og opland, og bygger videre på – men er ikke nødvendigvis begrænset til – de politiske ambitioner og administrative rammer som er udstukket med Aftale om et Grønt Danmark og EU's Vandrammedirektiv.

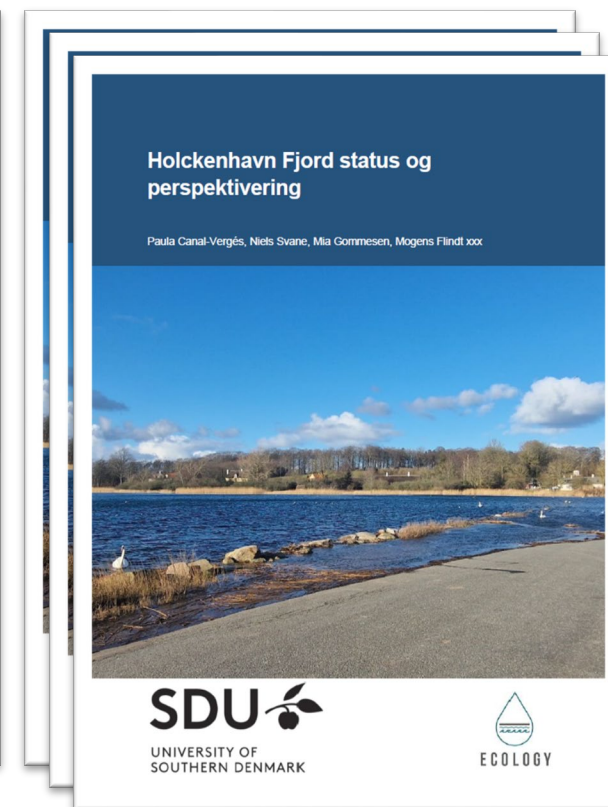
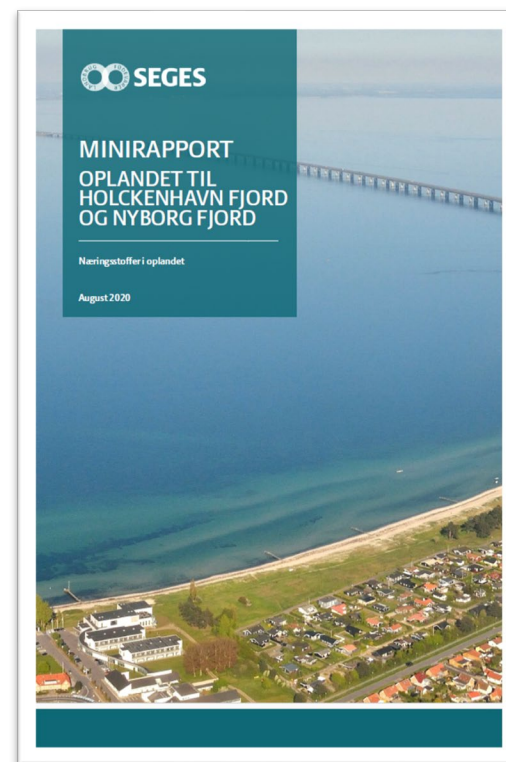
Mission

Partnerskabets mission er at skabe grundlaget for og fremme realiseringen af visionen. Det sker gennem 5 strategiske indsatsler:

- Viden om tilstand og udvikling
Partnerskabet stiller viden til rådighed, og bidrager til at samle viden om projektområdets tilstand og udvikling op til i dag og i fremtiden.
- Dialog og opbakning
Partnerskabet understøtter lokal dialog med inddragelse af alle interessenter, for hvem visionen har relevans, med henblik på at udvikle løsninger, som bygger på accept, og som bidrager til at realisere visionen. Hver partner tilses i særlig grad dialog med deres respektive baglande for at skabe forståelse og opbakning til visionen.
- Finansiering og fundraising
Partnerskabet afsøger aktivt ekstern finansiering som kan bidrage til at realisere visionen og de enkelte aktiviteter. Det er partnerskabets udgangspunkt, at det lokale samarbejde er befordrende for at tiltrække sådanne muligheder.
- Fælles fortælling
Partnerskabet medvirker til at synliggøre samarbejdet og dets initiativer og resultater gennem intern og ekstern kommunikation – sammen og hver for sig – med det formål at skabe en fælles

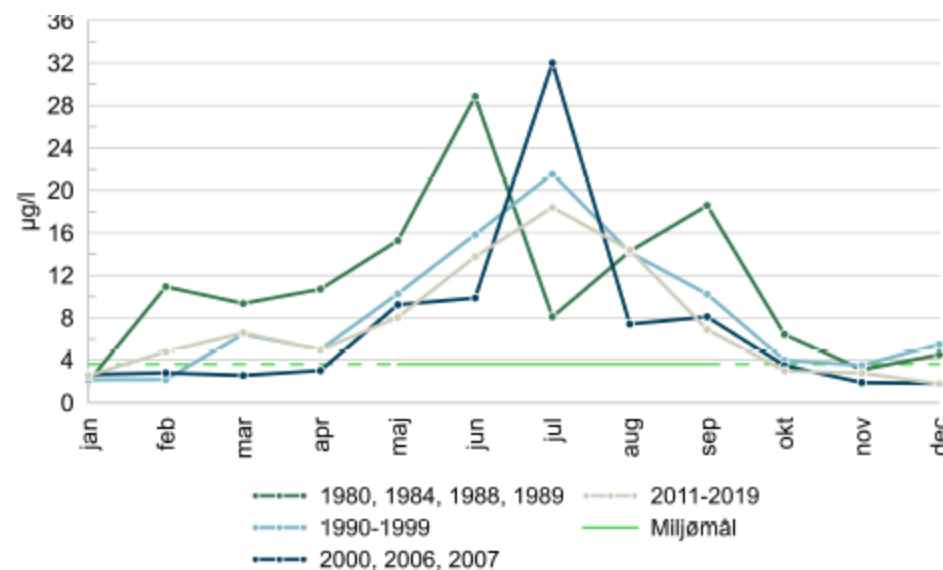
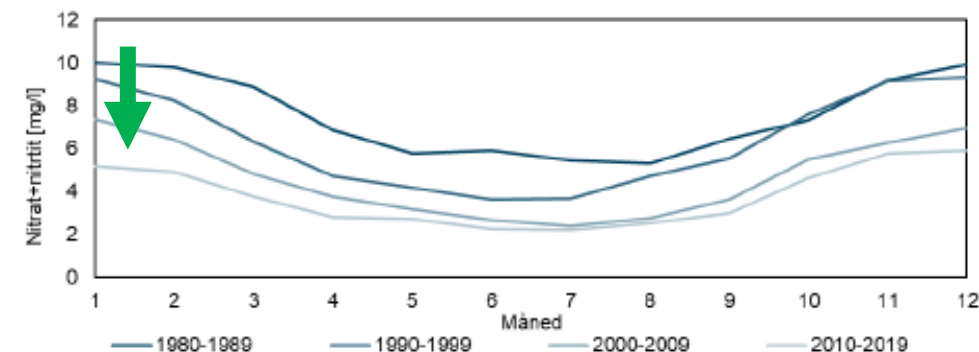
Nuværende tilstandsvurderinger og tidligere rapporters konklusioner

- Høj næringsstoftilførsel fra land
 - Høj forekomst af opportunistiske makroalger
 - Eutrofieret miljø – bar bund og resuspension
 - Sedimentaflejringer – intern næringsstofpulje
 - Primær vandtransport ud – lav saltindtrængning
-
- Fald fra 500 ton N pr. år til 300 ton N pr. år på 30 år
 - Fald fra 10 ton P pr. år til 6 ton P pr. år på 30 år
-
- Positiv udvikling vinter – stadig stor algevækst i forår/sommer
 - Fortsat ”ringe økologisk tilstand”
-
- Indsatskrav VP3 på 120 ton N pr. år
 - Svarer til 60-80% af udledningen fra landbrugsarealer
 - Indsatser for punktkilder (3 RA) – effekt forår/sommer?

Hvorfor ansøge om Kystvandråd?

- Vi kan med bekymring konstatere, at vi er langt fra målet om god økologisk tilstand
- Det ikke er nemt at komme i mål med god økologisk tilstand i Holckenhavn Fjord jfr. Rapporter fra SDU og SEGES
- 30 års næringsstofreduktion har ikke medført tilstrækkelig respons eller forbedring af tilstanden i fjorden (desværre..... og hvorfor?)
- Ganske stort indsatskrav og særlige forhold i opland og fjord – behov for lokalt forankrede analyser og bredere tilgang til virkemidler for at komme i mål
- Gode erfaringer fra andre Kystvandråd med lokal viden, ejerskab og finansiering
- Understøtte samarbejde i partnerskabet, lokale treparter og aktørlandskabet i øvrigt

Figur 3.7 Klorofyl Holckenhavn Fjord

Kystvandråd

Repræsentation	Organisation	Navn
Sekretariat	Nyborg Kommune	Dennis Debannic
	3partner ApS	Uffe Gangelhof
Kystvandråd - naturbeskytter	Dansk Naturfredningsforening	Nanna Adamsen Bille
	Dansk Amatørfiskerforening	Flemming Kjærulf
	Dansk Ornitologisk Forening	Peter Pelle
	Dansk Sportsfiskerforbund	Finn Gandrup
Kystvandråd – erhverv	CENTROVICE	Torben Povlsen
	NFS Spildevand	Søren Valentin Christensen
	Danske Vandløb	Henrik Terp
	Nyborg Handel og Turisme	Ann Helene Nielsen

Bemærk:

Ligevægt mellem benytter og beskytter.

Ekspertgruppe

- AP1: Lokale data
- AP2: Målinger i opland og fjord
- AP3: Virkemidler
- AP4: Videnskabelig rådgivning
- AP5: Fjordmodellering
- AP6: Økonomiske beregninger
- AP7: Sekretariatsfunktion

Tidligt eksempel på KVR analyser

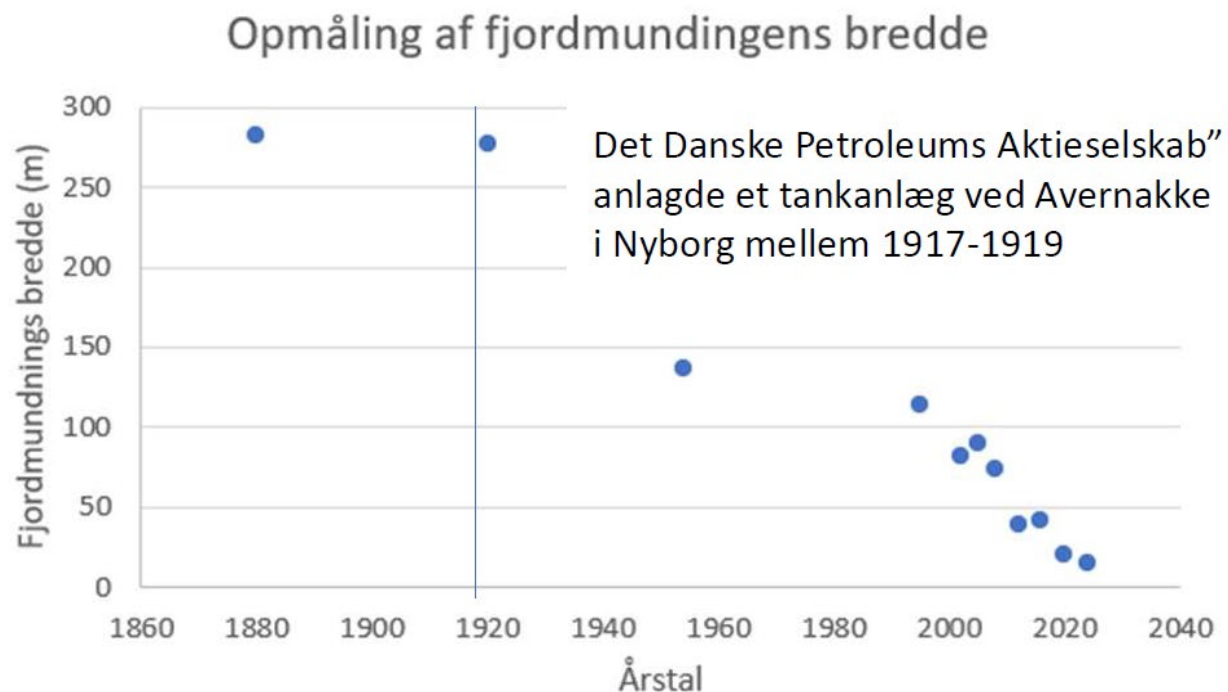
Eksempel: Fysiske forhold

- Kort helt tilbage fra 1650'erne
- Dæmning anlagt i 1848
- Industriudvikling af havn fra 1917
- Kystvandråd:
 - Hvilken betydning har de fysiske forhold for fjordens tilstand?
 - Hvad vil effekten være af at "åbne op"?

1650 1880 1920 1954 1995 2020

Eksempel: Fysiske forhold

DHI, SDU og 3partner overvejer følgende scenarier for denne problematik:

- Statusberegning med nuværende åbning og dæmning
- Beregning med historisk åbning (<1920) og dæmning som i dag
- Beregning med historisk åbning (<1920) og ingen dæmning

For disse scenarier vurderes vanddyamik, saltholdighed, næringsstoffdynamik, algeopblomstringer osv.

Løsningsforslag (på denne problematik) kunne være:

- Strategisk placering af stenrev (kompensere for Avernakke påvirkning af havstrømme, bølger og sediment)

Foreløbige erfaringer frem til nu?

Nyt Kystvandråd

- Møde i partnerskabet 9. december 2024
- Vedtagelse af Vision for Vindinge Ådal og Holckenhavn Fjord
- Grøn trepartsaftale – ledsaget af nye kystvandråd for fjorde med indsatskrav
- Stort indsatskrav i VP3 (gb) til Holckenhavn Fjord (120 ton N/år)
- Mulighed for at ansøge om midler til oprettelse og drift af lokale kystvandråd
- Kommunerne fravælger i første omgang at søge
- Kommuner ombestemmer sig efter pres fra L&F og DN
- Ansøgning gennemført i komprimeret forløb (marts 2025)
- Forudsætning: Kystvandråd SKAL være i overensstemmelse med Partnerskabet
- Staten giver Nyborg Kommune tilsagn 7. maj og endeligt i juni 2025
- Proces med sammensætning af Kystvandråd – indhente tilsagn fra hovedorganisationer
- Kystvandråd sammensat august 2025
- Kystvandråd præsenteret på møde i Partnerskabet september 2025
- Kontrakter, strukturering af arbejdet, snitflader, forankring og dataindhentning oktober 2025
- Ekspertgruppe arbejder nu – Kystvandråd mødes første gang 7. november 2025

Møde i partnerskabet – 25. august 2025

Billede: Jóna Ólavsdóttir, AU – center for naturbaserede løsninger

Forventninger til Kystvandrådets arbejde

- At vi lykkes med at integrere arbejdet mellem lokale treparter, Partnerskabet og Kystvandråd – fælles mål!
- At aktørerne lærer hvilken værdi Kystvandråd kan og vil bidrage med
- Imødekomme de lokale kræfter, der savner en bredere og mere helhedsorienteret tilgang til virkemidler
- Specifikt for Holckenhavn Fjord – spændende fagligt arbejde med betydningen af fysiske forhold
- Udvikle en samlet plan for de mest effektive tiltag for at skabe god økologisk tilstand i Holckenhavn Fjord
- Bidrage til forbedring af vandmiljø, biodiversitet, naturudvikling, turisme og folkesundhed

Spørgsmål??

3PARTNER
STRATEGI PLAN SAMARBEJDE